

Wandelroute Langs Utrechtse spoor en dansende bomen

Een wandeling van IVN Veenendaal-Rhenen

Start- en eindpunt

Bosrestaurant Overberg, Dwarsweg 63A, 3959 AE Overberg.

Afstand

De route is ruim 6 km lang. Indien gewenst kunt u de tocht bij routepunt 8 of na 11 inkorten.

Kaartje

Op de laatste pagina van deze beschrijving bevindt zich een kaartje. Hierop staan nummers die verwijzen naar de extra informatie in de routebeschrijving.

GPX-route

De routes zijn ook op uw smartphone te volgen. Gebruik hiervoor de IVN route app. De app is gratis te downloaden in Google Playstore of Apple Store. Met deze app hebt u meer dan 450 wandelingen en fietsroutes én een digitale natuurgids op zak. Na downloaden zijn de routes offline te volgen.

Samenvatting

De wandeling gaat door een afwisselend bos- en heidegebied van de Utrechtse Heuvelrug op de overgang naar de Gelderse Vallei.

Het hier gevestigde Bosrestaurant Overberg droeg vroeger de naam 'de Holle Boom'. De holle boom zelf is inmiddels verdwenen, maar de oude naam is bij velen in de herinnering gebleven.

Opmerkingen

- Controleer uzelf na de wandeling op teken
- U volgt de routes op eigen risico

Verzoek

We stellen het erg op prijs indien u opmerkingen over de route wilt sturen naar natuurpaden@ivnveenendaal-rhenen.nl

IVN wenst u een prettige wandeling!

Legenda

- RA = rechtsaf
- RI = richting
- LA = linksaf
- RD = rechtdoor

1. Start wandelroute

- Vanaf de parkeerplaats van het Bosrestaurant Overberg loopt u vóór het terras en het Boshotel langs tot het begin van een fietspad.
- U wandelt over dit fietspad tot u uitkomt op een asfaltweg.
- Het weggetje volgen tot een splitsing.
- Hier rechts aanhouden en langs een begroeide wal lopen.

2. Nieuw-Amerongen

De houtwal ligt rond het privéterrein Nieuw-Amerongen. Hier stond vroeger een boerderij met

deze naam. Op de wal staan verschillende struiken geplant, zoals laurierkers en vlier.

- *Op viersprong bij het bord van Staatsbosbeheer (SBB) 'Welkom in Boswachterij Amerongse Berg' het linker pad aanhouden (dus niet over het fietspad).*

3. Parklandschap

Verderop heeft u links uitzicht op een voormalig heideveld, dat nu is veranderd in een parkachtig landschap. De heuveltjes vormen de restanten van een stuifzandgebied. Verderop ziet u links tussen gras en bomen de restanten van het heideveld. Als de mens niet ingrijpt, zullen de grassen en de bomen domineren over de heideplanten en zal een nieuw bos de ruimte vullen.

- *Bij de splitsing links aanhouden. Op het kruispunt bij bord 'Landgoed De Laan' LA.*

4. Pijpenstrootje

Het gras langs het pad heet pijpenstrootje, ook wel buntgras genaamd. Het komt veel voor op vochtige delen van de heide. Het bijzondere van dit gras is dat de stengel nergens verdikt is. Het groeit in grote pollen, waarbij je alleen onder aan de voet van de halm één enkele knoop aantreft. De stengels werden vroeger gebruikt als pijpenrager. Het stro van deze pollen werd wel gebruikt voor dakbedekking en als strooisel voor de stallen, met name door kleine boeren die zich de luxe van roggestro niet konden permitteren. Het verzamelen van pijpenstrootjesgras was een welkome bron van bijverdiensten voor de arme boeren van de Veluwe. U kunt zien dat het pijpenstrootje een van de grassoorten is die de heidevelden dreigen te overwoekeren.

- *Na ongeveer 200 m smal pad bij hoge spar RA.*
- *Op splitsing rechts aanhouden en doorlopen tot heideveld.*
- *Bij het heideveld aangekomen LA.*

5. Heideterrein

Was er in 1833 nog 600.000 ha heide in ons land, nu is er minder dan 40.000 ha over, versnipperd over ca. honderd terreinen. U kunt hier waarnemen dat de heide het moeilijk heeft. Naast het pijpenstrootje groeit hier ook de grassoort bochtige smele. De natuurbeheerders proberen de heide in stand te houden door de bovengrond af te graven. De ondergrond bevat minder voedingsstoffen en dat is goed voor het ontkiemende heidezaad. Door brede corridors tussen versnipperde heidegebiedjes aan te leggen komt een uitwisseling van plant en dier tot stand. We kunnen hierbij denken aan hagedissen, ringslangen, insecten en diverse grassen.

- *Het pad gaat over in een beukenlaan, die uitkomt op een kruising.*
- *Hier slaat u voor de slagboom RA*

6. Utrechtse Spoor

Het pad dat u bewandelt is een gedeelte van het oude Utrechtse Spoor. De naam duidt op de karrensporen die de paard-en-wagens in het zand trokken. Het werd in vroegere eeuwen gebruikt door onder andere boeren die met hun producten naar de markt gingen. Voordat u het pad rechtsaf langs de bosrand inslaat, kunt u links nog de heuveltjes zien van het onderliggende oude stuifzandgebied.

Ook ziet u een eenzame jeneverbes staan, die hier niet vaak voorkomt. Het is een van de weinige oude inheemse naaldbomen. [stekels. De boom is taai en groeit erg langzaam.

Bessen van de jeneverbes

De bessen zijn bekend als kruidige smaakmaker van jenever en gin en in de keuken als toevoeging bij marinades, zuurkool en gebraden gevogelte en sommige soepen.

- *Blijf dit pad volgen tot u weer uitkomt op een volgend en groter heidegebied.*
- *Neem het pad RA, met aan uw linkerhand de heide en rechts de bosrand.*

7. Hagedissen

In de heidegebieden komen drie soorten hagedissen voor:

- de levendbarende hagedis, voornamelijk op vochtige plaatsen bij de bosrand,
- de hazelworm, een pootloze hagedis, die eveneens vochtige schaduwrijke plekken opzoekt
- de zandhagedis, die op zonnig, droog terrein met open zandplekken is te vinden.

In de winter houden hagedissen een winterslaap. Ze kunnen hiervoor zelf een holletje graven, maar vaak wordt ook een verlaten konijnen- of muizenhol gebruikt.

- *Vervolg het pad langs de bosrand.*
- *Terug naar het pad en dit vervolgen, zijpaden negeren.*
- *Aan het einde van het pad RA.*

8. De poel

U passeert een poel. Deze moet een ondoorlaatbare bodem van leemgrond hebben, anders zou het water door het zand verdwijnen. De plantengroei wijkt af van de drogere delen van het bos. Voor de bosdieren en de vogels is deze drinkpoel belangrijk.

Verkorte route: u gaat u bij de poel RD. Aan het einde van het pad via het fietspad weer terug naar het Bosrestaurant. Zie kaartje achterin.

- *Meteen na de poel LA.*

9. Vleermuizenkast

Indien u vanaf de afslag ongeveer 40 m doorloopt en dan omkijkt, ziet u aan een dennenboom een vleermuiskast hangen. Voor bijna alle Nederlandse vleermuissoorten zijn bomen op de een of andere manier van belang. Een aantal soorten gebruikt boomholten als schuilplaats of brengt er in kolonies met jongen groot. De holte kan door een specht zijn gemaakt.

De vrouwtjes met hun jongen bewonen altijd een reeks bomen. Na enkele weken verplaatst de kolonie zich. Even verderop ligt vermoedelijk een laag leem onder de oppervlakte, want het gebied is vrij vochtig.

Iets verder rechts is de voormalige boswachterswoning te zien.

10. Pitrus

Deze plant groeit op plekken met een wisselende waterstand. Vermoedelijk bevindt zich hier weer leem onder de oppervlakte. Pitrus heeft bloemetjes die zijdelings uit het bovenste deel van de buigzame stengel groeien. De stengel gebruikte men vroeger voor het vlechten van matten, manden en viskorven. Ook werd de plant wel gebruikt voor verlichting. De stengel werd geschild en na drogen door een restje verwarmd vet of olie gehaald. Een met vet doordrenkte bies brandde bijna een uur en gaf zo - goedkoop - een helder licht.

- *Bij de viersprong RA, om larikspereel heen. Pad loopt langs een open gekapte bosstrook.*

Pitrus

11. Verbindingsbaan

Door een strook van de dennenakker weg te kappen is een open heidestrook ontstaan, die als verbinding dient voor soorten die zich van het ene gebied naar het andere willen verplaatsen.

De ouderdom van niet al te oude naaldbomen kunt u nagaan door de takkenkransen rond de stam te tellen. De ruimte tussen twee takkenkransen is in één jaar gegroeid.

Verkorte route: ga op de vijfsprong de tweede weg rechts. Aan het einde van dit pad LA en via het fietspad weer terug naar het Bosrestaurant. Zie kaartje achterin.

- *Neem de tweede weg LA een beukenlaan in.*
- *Deze half verharde laan volgen en het verharde fietspad oversteken.*

12. Storm

Even voorbij de kruising met het fietspad zijn in 2004 veel sparren omgewaaid. U ziet links tussen de bomen nog stammen liggen. De natuurlijke afbraak van de bomen trekt zwammen, insecten en vogels aan. Verderop ziet u een bosperceel met naalddhout, bedoeld voor de houtproductie. De struik- en kruidlaag ontbreken. Hier zijn weinig soorten van leven te ontdekken.

- *Op de zessprong van paden neemt u de tweede weg rechts.*
- *Een eind doorlopen tot na een perceel met dennen en sparren links, zijpaden negeren.*
- *Na een flauwe bocht naar links, zijpaden negeren.*

13. Dansende bomen

Verderop ziet u links een voormalig eikenhakhoutbos. Het hakhout is een oude vorm van beheer, waarbij de bomen tot vlak bij de grond werden afgezaagd. De uitlopers werden meestal na acht à tien jaar weer gekapt.

De eikenschors ("eek") gebruikte men voor de leerlooierij, het hout voor omheiningen of als brandhout. Al vele jaren worden deze bomen niet meer gesnoeid, waardoor de takken of telgen kronkelend ('dansend') naar het licht zijn doorgesloten. Meestal staan ze in groepjes bij elkaar, voortkomend uit een nauwelijks zichtbare stronk.

- *Iets verderop bij de kruising RA een hol, slingerend pad in met een eikenwal.*
- *Dit pad volgen tot aan de camping.*
- *Vlak voor de camping RA (niet het ruiterspad in). Daarna op fietspad LA, terug naar het beginpunt.*

We hopen dat u een fijne wandeling heeft gehad.

IVN Veenendaal-Rhenen heeft de volgende wandel- en fietsroutes beschikbaar:

Wandelroutes	Fietsroutes
<ul style="list-style-type: none"> • Egelmeer • Elsterberg • Grebbeberg • Langs Utrechtse spoor en dansende bomen • Pr8ige Heuvelrug Oost • Pr8ige Heuvelrug West • Prattenburg	<ul style="list-style-type: none"> • Fietsen door bos en Binnenveld • Fietsen langs forten • Fietsen over Rug en Rijn • Fietsen langs grote graanmolens en groene grenzen

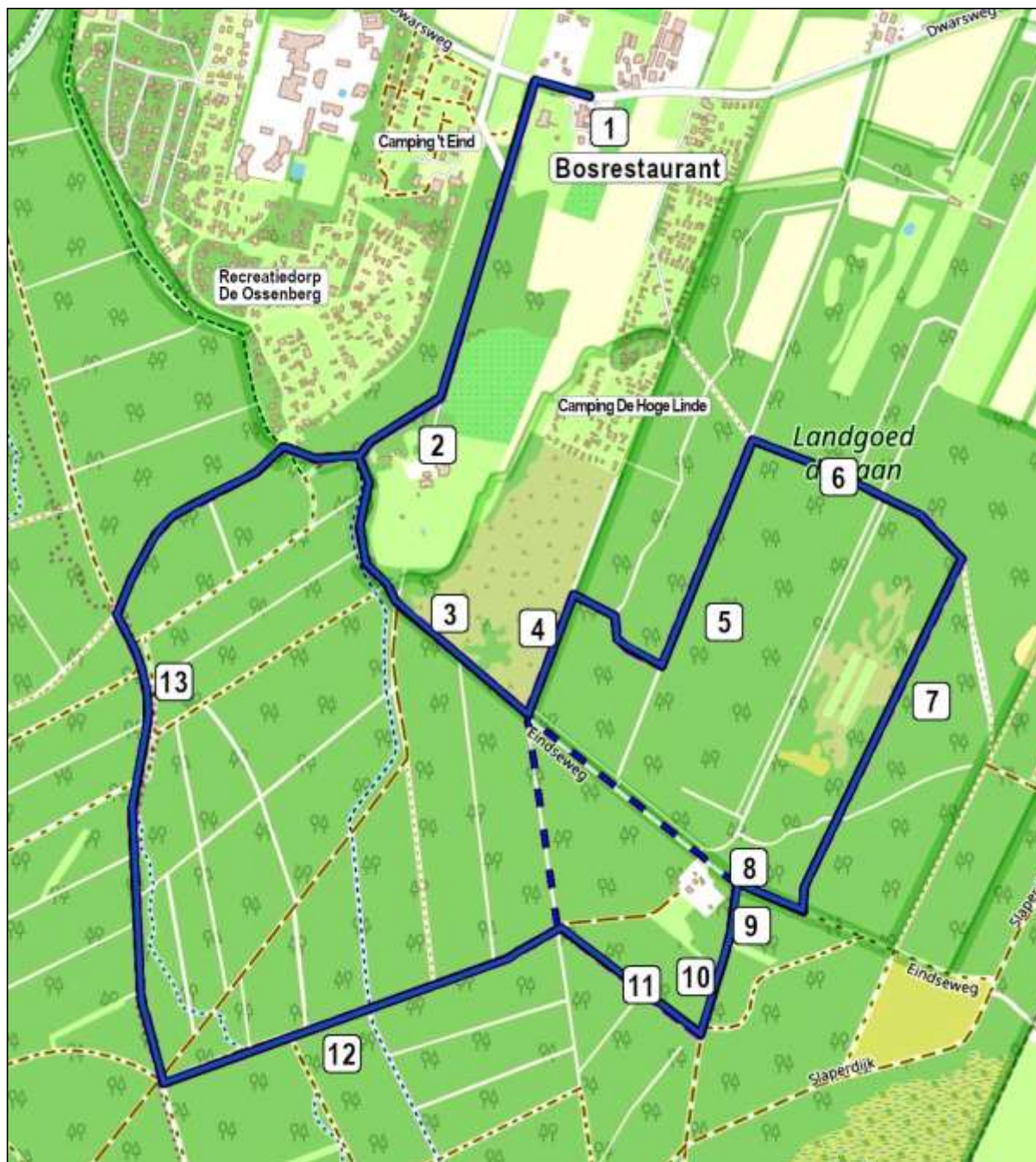
Deze routes vindt u op:

<https://www.ivn.nl/afdeling/veenendaal-rhenen>.

Hier kunt u de routebeschrijvingen en de gpx-routes downloaden.

IVN (Instituut voor natuureducatie en duurzaamheid) is een landelijke natuur- en milieuvereniging die werkt aan een duurzame samenleving

Routekaart Langs Utrechtse spoor en dansende bomen

De nummers verwijzen naar de informatie in de tekst